

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ขณะนี้รู้กันทั่วไปว่ามีปัญหาเยาวชนในบ้านเมืองมากขึ้น เนื่องจากเหตุหลายกระแสความจริงเยาวชนมิได้ต้องการที่จะทำตัวให้ยุ่งยากแต่อย่างใด แต่โดยเหตุที่ไม่ได้รับความเอาใจใส่ดูแลเท่าที่ควรและขาดที่พึ่ง ขาดผู้ที่จะให้ความรู้ ให้คำแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสม เขาจึงกลายเป็นบุคคลที่เป็นปัญหาแก่สังคม เป็นหน้าที่ของท่านทั้งหลายผู้เป็นครู เป็นอาจารย์เป็นผู้บริหารการศึกษาที่ต้องช่วยเหลือเขาด้วยหลักวิชาและความสามารถ ทุกคนได้เรียนวิชาการแนะนำมาแล้ว ควรจะได้นำหลักการมาปฏิบัติเพื่อให้เยาวชนได้รับประโยชน์อันแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแนะนำทางความประพฤติและจิตใจซึ่งสำคัญมาก ขอให้เพียรพยายามปลูกฝังความรู้ ความคิด ที่ปราศจากโทษ ให้แก่เขาโดยเสมอหน้า แนะนำอบรมด้วยเหตุผลและด้วยความจริงใจ ประกอบด้วยเมตตาปราณี สงเคราะห์ อนุเคราะห์และนำพาไปสู่ทางที่ถูกที่เจริญ เยาวชนก็จะเกิดความมั่นใจและมีกำลังใจที่จะทำความดีเพื่อจะได้มีอนาคตที่มั่นคงแจ่มใสในวันข้างหน้า (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเยาวชนไทย การดูแลเอาใจใส่ อบรมขัดเกลาให้เป็นคนดี รวมถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวทางการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญกับผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพซึ่งการพัฒนาให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้วการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาเนื่องจากสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่าปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2

ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่นๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิต และสุขภาพกาย ของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เติบโตตามความ มุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคน ในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่าง ไกล่ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนา คุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไปกรมสุขภาพจิต (กรมสุขภาพจิต. 2546 : 1)

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน โดยสถานศึกษา พ.ศ. 2543 ข้อ 19 กำหนด “ให้สถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมให้บุคลากร ในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิเด็กและเยาวชน ฝึกฝนทักษะและพัฒนา ความสามารถในการให้คำปรึกษาและร่วมแก้ปัญหาของเด็กและเยาวชน เพื่อดำเนินการพิจารณา ตรวจสอบ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และการให้การปกป้องคุ้มครองอย่างมีเหตุผล รวมทั้งเสริมสร้าง จิตสำนึกให้มีทัศนคติที่ดีในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนด้วย รวมทั้งให้สถานศึกษาจัดให้เด็ก และเยาวชนได้เรียนรู้ถึงสิทธิและเสรีภาพของตนโดยทั่วถึงกัน ประกอบด้วยการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการ ส่งต่อ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 1)

การส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจร คุณภาพของสถานศึกษา โดยให้ครูอาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมประสานความร่วมมือกันส่งเสริม ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยยึดสายใยและความผูกพันระหว่างครูกับศิษย์ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่งของ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนซึ่งมีแนวทางดำเนินงาน คือ ปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติของผู้บริหารและครูให้ส่งเสริม ดูแล พัฒนานักเรียนทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคมสร้างความมั่นใจ ให้แก่นักเรียนทุกคนว่ามีครูที่ปรึกษาที่ คอยดูแลทุกข์สุขเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง สนับสนุนให้ครูทุกคนในโรงเรียนมีบทบาท สร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง เพื่อให้บ้าน ชุมชน และโรงเรียนเชื่อมประสาน และ รวมกลุ่มเป็นเครือข่าย ช่วยกันเฝ้าระวังดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสานสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับ ชุมชน ผู้ชำนาญการในสาขาต่างๆ เพื่อให้มีการส่งต่อและรับช่วงการแก้ไข ส่งเสริมพัฒนานักเรียน และเยาวชนในรูปแบบสหวิทยาการ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีครูที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา³

เป็นหลักฐานสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดและมีเมตตาต่อศิษย์
ดังนั้นการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติ
ให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. 2547 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา เป็นงาน
หนึ่งที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องจัดทำระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานงานความ
ร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งวิธีการ กิจกรรม และ
เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีแนวความคิดในการดำเนินงานกล่าวคือ
ความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต
เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน ซึ่งแนวดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กล่าวว่
คือ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายรวมถึง การส่งเสริมสิ่งที่เป็นจุดเด่นของนักเรียน การป้องกัน
และการแก้ไขปัญหาโดยมีวิธีการและเครื่องมือของการดำเนินงานสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากร
ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจาก
สารเสพติด เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน (กรมสามัญศึกษา.
2544 : 5) กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศให้ปี
การศึกษา 2551 เป็นปีแห่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาอ่างทอง ได้นำนโยบายดังกล่าวมากำหนดกลยุทธ์และจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรม
เยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน การเข้าร่วมโครงการศึกษาวิจัย การศึกษาและ
พัฒนารูปแบบการสร้างเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา และกิจกรรม
อื่นๆ อย่างหลากหลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกคนให้มีโอกาสที่ดีในการรับ
บริการทางการศึกษา เป็นพลังที่ดีของชาติ โดยในการดำเนินการได้ประสาน ความร่วมมือกับ
หน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับภายในองค์กร ภายในท้องถิ่นและระดับประเทศ
สร้างเป็นภาคีเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อให้สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและมี
ประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เกิดประโยชน์
สูงสุดแก่นักเรียนที่จะได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างรวดเร็วทันเวลาที่ ถูกต้องตรงกับสภาพปัญหาที่
แท้จริงเป็นระบบตรวจสอบได้ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง จึงได้
จำแนกตามลักษณะและสภาพปัญหา ดังนี้ ประกอบด้วย กลุ่มปัญหาหากจนไม่มีผู้ปกครอง กลุ่ม
ปัญหาที่อยู่อาศัย (กรณีไม่มีบ้านพักเป็นของตนเอง บ้านชำรุดทรุดโทรมไม่ปลอดภัย) กลุ่มปัญหา
ครอบครัวเจ็บป่วยเรื้อรัง กลุ่มปัญหาการเดินทางไปโรงเรียน กลุ่มปัญหาถูกบังคับให้ขายแรงงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

อยู่ในธุรกิจค้าประเวณี ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง ปัญหาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ปัญหาเด็กเร่ร่อน ปัญหาเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์ ปัญหาถูกทำร้าย คุกคามปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ปัญหาเด็กซึมเศร้า ปัญหาเด็กพิเศษ ปัญหาเพศศึกษา ปัญหายาเสพติด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. 2552 : 25-30)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ยังขาดประสิทธิภาพ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการดำเนินงานที่ไม่เป็นระบบ การขาดความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและการขาดความต่อเนื่องของการดำเนินการ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น จากปัญหาดังกล่าวนี้เอง ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการนำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ให้มีแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เพื่อยกระดับการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีมาตรฐานและบังเกิดประสิทธิผลสูงสุด แล้วยังจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา รวมถึงการปฏิรูปการเรียนรู้ และเป็นการสนองยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของท้องถิ่น ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง
3. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยได้แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง และเป็นข้อมูล หน่วยงานที่สนใจในการที่จะพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตของการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง จำนวน 168 โรงเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 การสร้างแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ผู้ที่มีวุฒิทางด้านการบริหารการศึกษาปริญญาโท และปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีประสบการณ์ในหน่วยงานทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี

ขั้นที่ 2 การศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา หรือปฏิบัติหน้าที่ไม่น้อยกว่า 5 ปี

ขั้นที่ 3 การศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 168 คน ครู จำนวน 1,859 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 การสร้างแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ขั้นที่ 2 การศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน

ขั้นที่ 3 การศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 118 คน ครู จำนวน 320 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับสลากคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ยอมให้คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน .05 โดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (ยูทพงษ์ ไกยวรรณ. 2544 : 104)

3. ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

3.1 ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง

3.2 ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁶

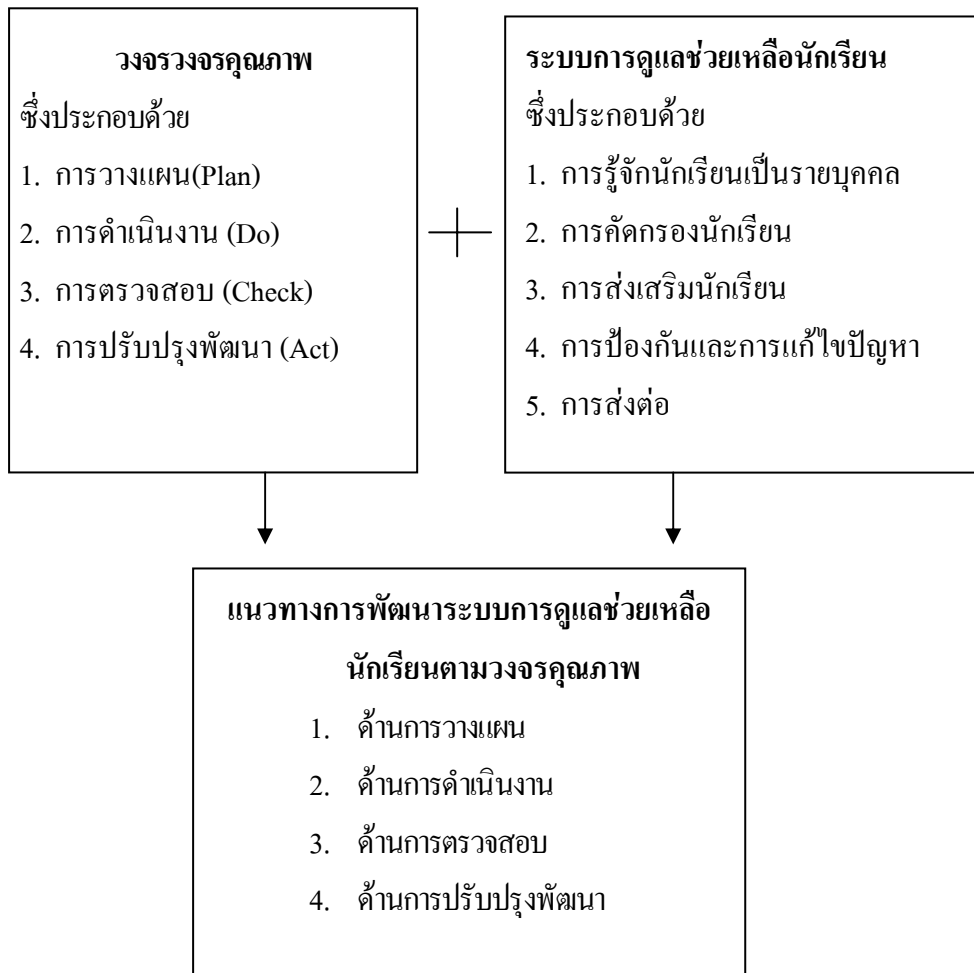
กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางของสมเด็จพระสังฆราช (2542 : 98) ; สมศักดิ์ คงเที่ยง (2544 : 174) ; ประชุม รอดประเสริฐ (2543 : 48) ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 10) ; ผ่องศรี สมยา (2544 : 65) ; กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 21-22) ; วิภา ส่างสาร (2547 : 25-27) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 24-26) ดังนั้นการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ จะมีลักษณะเป็นวงจรของข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงพัฒนา (Act) นำมาสังเคราะห์และบูรณาการโดยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังภาพประกอบ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ทฤษฎีและแนวคิดใช้วงจรคุณภาพและระบบการดูแลช่วยเหลือเพื่อนำมาสังเคราะห์และ
บูรณาการตามแนวคิดของสมเดช สีแสง (2542 : 98) ; สมศักดิ์ คงเที่ยง (2544 : 174) ;
ประชุม รอดประเสริฐ (2543 : 48) ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
(2543 : 10) ; ผ่องศรี สมยา (2544 : 65) ; กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 21-22) ;
วิภา ส่างสาร (2547 : 25-27) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(2547 : 24-26)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁸

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วงจรวงจรคุณภาพ หมายถึง วงจรวงจรคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) การปรับปรุงพัฒนา (Act)
2. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ
3. แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงพัฒนา
  - 3.1 ด้านการวางแผน หมายถึง กำหนดทิศทางและกลยุทธ์ กำหนดมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการกำหนดมาตรฐานวางมาตรการและแนวปฏิบัติสอดคล้องเชื่อมโยงกับระบบการแนะแนว และการวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการกำหนดเป้าหมาย
  - 3.2 ด้านการดำเนินงาน หมายถึง การพัฒนาบุคลากร การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สนับสนุนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และผลิตหรือจัดหาสื่อ นวัตกรรม
  - 3.3 ด้านการตรวจสอบ หมายถึง การนิเทศ กำกับ ติดตาม งานที่มอบหมาย และการประเมินผลเพื่อทบทวน
  - 3.4 ด้านการปรับปรุงพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้ได้มาตรฐาน และการสรุปรายงานและประชาสัมพันธ์
4. ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งสอบวัดค่าได้จากแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
5. ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง เกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษานำไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษาของตนเองได้ภายใต้ศักยภาพความพร้อม ทั้งกับการบริหารงานวิชาการ การบริหาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

งานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไปที่สถานศึกษามีอยู่ ซึ่งสอบ วัดค่าได้จากแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิทางด้านการบริหารการศึกษาปริญญาโท และปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีประสบการณ์ในหน่วยงานทางการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี

7. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา หรือปฏิบัติหน้าที่ ไม่น้อยกว่า 5 ปี

8. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา รวมทั้งรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง

9. ครู หมายถึง ครูในโรงเรียนจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง

10. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้นำแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสถานศึกษา ไปใช้พัฒนาให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานการศึกษาต่อไป

3. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ในโอกาสต่อไป